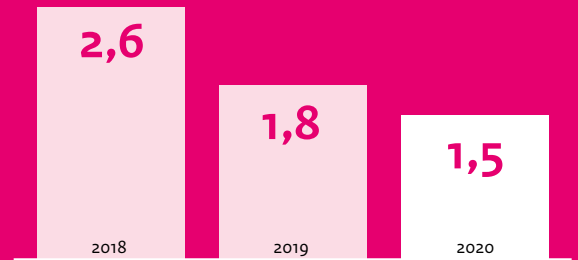

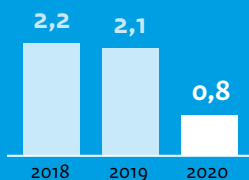
Macro Economische Verkenning 2020

bbp-groei in %

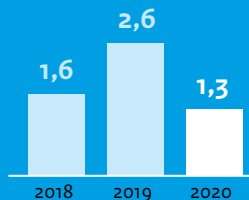

De economische groei valt terug door gure wind uit het buitenland en wordt gedragen door binnenlandse bestedingen

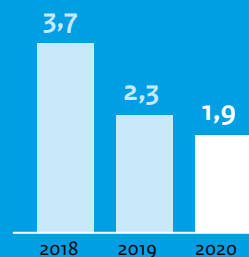
Werkgelegenheid
toename aantal uren, in %

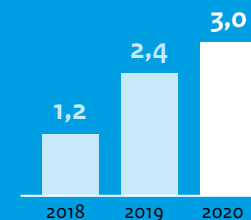
Inflatie
hicp, in %

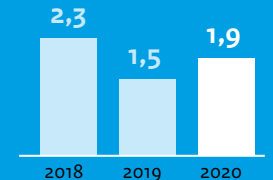
Uitvoer
groei in %

Overheidsbestedingen
groei in %

Particuliere consumptie
groei in %

Binnenland

- opnieuw nemen de **investeringen in woningen** toe, maar ondanks schaarste zwakt toename af
- de groei van de **bedrijfsinvesteringen** valt terug, ook al zijn financieringskosten laag
- ondanks akkoord blijven **pensioenkortingen** in 2020 reëel risico vanwege de bijzonder lage rente

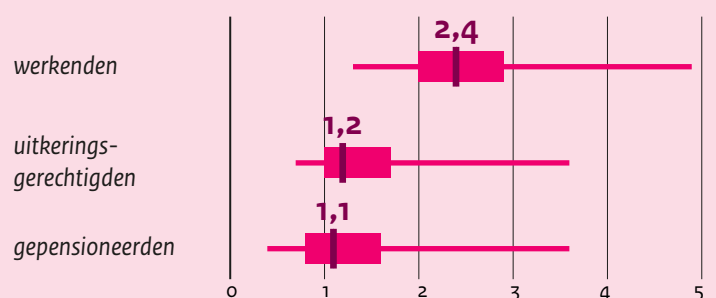
Buitenland

- handelsconflicten — met name tussen de VS en China — leiden tot grote **beleidsonzekerheden**
- afnemende **begrotingsimpuls VS** en structureel lagere **Chinese groei** remmen wereldeconomie
- in Europa spelen zorgen over de **Brexit**, de **Duitse industrie** en de politieke situatie in **Italië**

Koopkracht

De statische koopkracht ontwikkelt zich in 2020 positief als gevolg van beleid en stijgende reële lonen

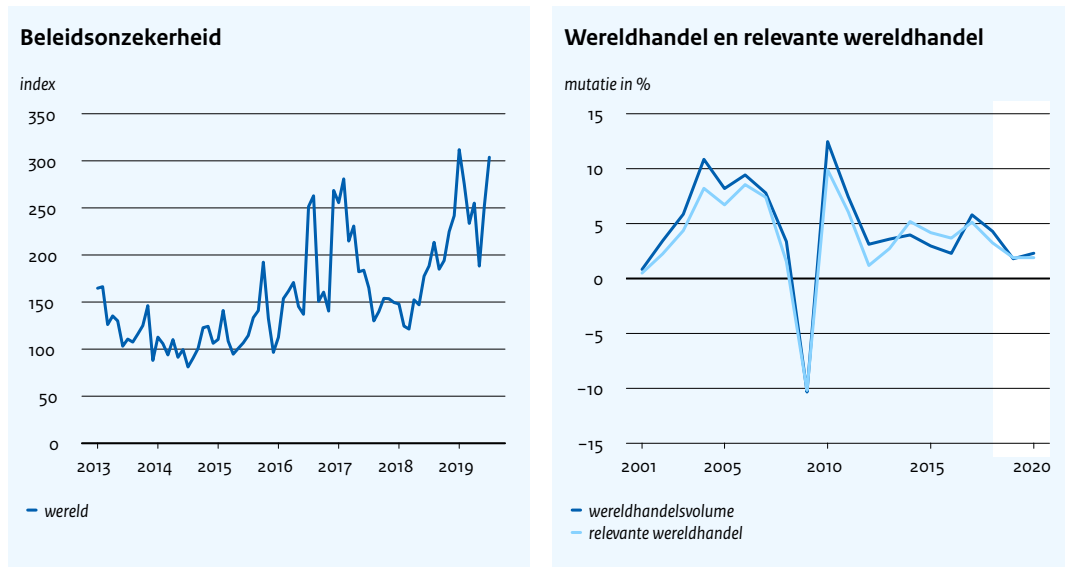
verandering 2020 t.o.v. 2019 in %

Kerngegevens voor Nederland, 2015-2020

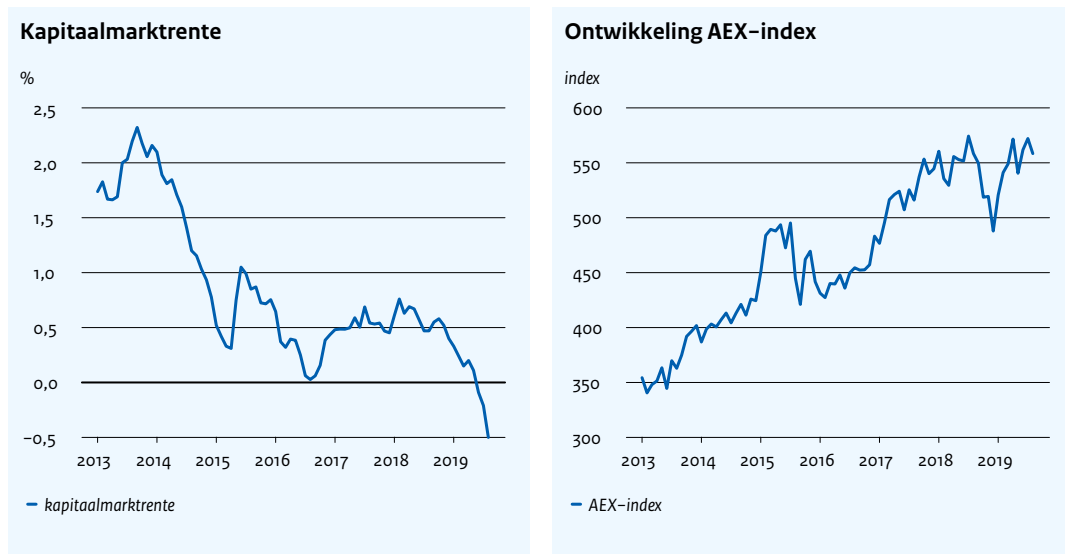
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>mutaties per jaar in %</i>						
Internationale economie						
Relevant wereldhandelsvolume goederen en diensten	4,2	3,7	5,1	3,2	1,9	1,9
Concurrentenprijs (a)	5,0	-3,0	2,2	0,2	0,9	1,2
Olieprijs (dollars per vat)	52,4	43,8	54,3	70,9	64,9	61,3
Eurokoers (dollar per euro)	1,11	1,11	1,13	1,18	1,13	1,12
Lange rente Nederland (niveau in %)	0,7	0,3	0,5	0,6	0,1	0,0
Volume bbp en bestedingen						
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei)	2,0	2,2	2,9	2,6	1,8	1,5
Consumptie huishoudens	2,0	1,1	2,1	2,3	1,5	1,9
Consumptie overheid	-0,1	1,3	0,9	1,6	2,2	2,9
Investerings (inclusief voorraden)	29,1	-6,7	4,2	2,2	4,8	2,3
Uitvoer van goederen en diensten	7,4	1,7	6,5	3,7	2,3	1,9
Invoer van goederen en diensten	14,5	-2,0	6,2	3,3	3,1	2,9
Prijzen, lonen en koopkracht						
Prijs bruto binnenlands product	0,8	0,5	1,3	2,2	2,5	1,5
Uitvoerprijs goederen en diensten, exclusief energie	1,5	-1,3	1,3	1,0	0,8	1,0
Prijs goedereninvoer	-5,0	-4,5	3,6	2,7	-0,6	0,1
Inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)	0,2	0,1	1,3	1,6	2,6	1,3
Loonvoet bedrijven (per uur)	-0,2	0,7	0,9	1,8	3,1	3,0
Contractloon bedrijven	1,2	1,5	1,5	2,0	2,5	2,5
Koopkracht, statisch, mediaan alle huishoudens	1,0	2,5	0,3	0,2	1,2	2,1
Arbeidsmarkt						
Beroepsbevolking	0,4	0,4	0,8	1,2	1,4	1,0
Werkzame beroepsbevolking	1,0	1,3	2,1	2,3	1,9	0,9
Werkloze beroepsbevolking (in duizend personen)	614	538	438	350	310	325
Werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	6,9	6,0	4,9	3,8	3,4	3,5
Werkgelegenheid (in uren)	1,0	2,4	2,0	2,2	2,1	0,8
Overig						
Arbeidsinkomensquote (niveau in %)	72,8	73,9	73,3	73,1	74,3	74,9
Arbeidsproductiviteit bedrijven (per uur)	0,8	-0,2	0,9	0,6	-0,1	0,8
Individuele spaarquote (in % beschikbaar inkomen) (b)	2,8	3,9	3,0	2,8	3,2	4,0
Saldo lopende rekening (niveau in % bbp)	6,3	8,1	10,8	11,2	9,6	8,7
<i>niveau in % bbp</i>						
Collectieve sector						
EMU-saldo	-2,0	0,0	1,3	1,5	1,2	0,3
EMU-schuld (ultimo jaar)	64,6	61,9	56,9	52,4	49,3	47,6
Collectieve lasten	36,9	38,4	38,6	38,7	39,2	38,8
Bruto collectieve uitgaven	45,0	44,0	42,9	42,5	42,3	42,9
(a) Goederen en diensten, exclusief grond- en brandstoffen.						
(b) Niveau; beschikbaar gezinsinkomen is inclusief collectieve besparingen.						

Grote beleidsonzekerheden dempen groei wereldhandel

Bron: Economic Policy Uncertainty en CPB ([databestand, link](#))

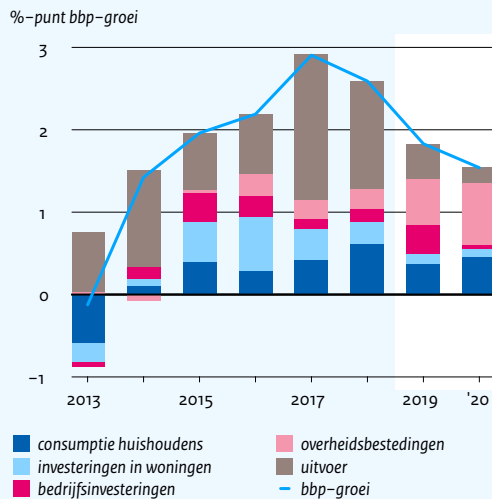
Kapitaalmarktrente negatief sinds juni 2019 bij hoge maar volatiele aandelenkoersen

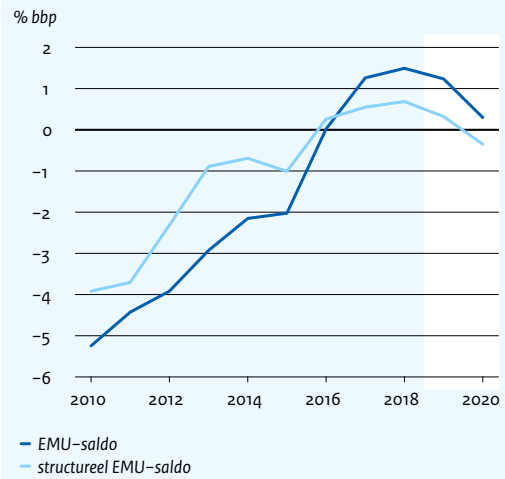
Bron: Refinitiv-datastream en Euronext ([databestand, link](#))

De Nederlandse uitvoer neemt minder toe en de economische groei wordt gedragen door binnenlandse bestedingen. Het begrotingssaldo neemt in 2020 af door afzwakking economische groei en expansief beleid

Groeibijdragen bestedingen

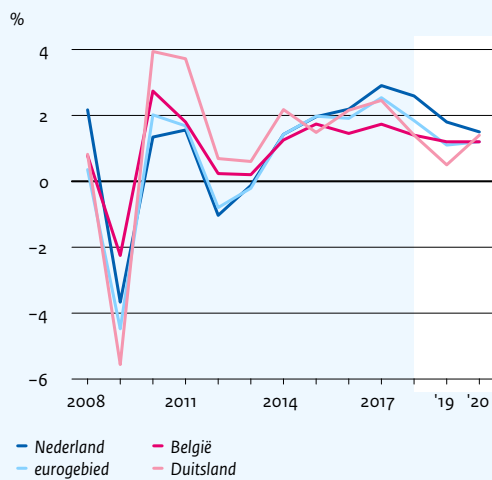
EMU-saldo

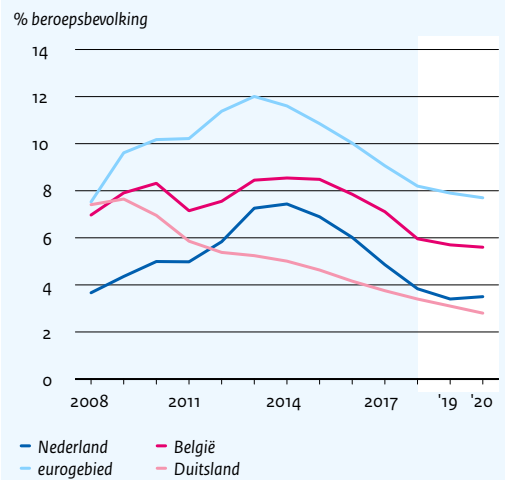
De finale en gecumuleerde intermediaire invoer zijn in mindering gebracht op de bestedingscategorieën.
 Bron: CBS en CPB ([databestand_link](#))

Nederland doet het Europees gezien goed wat betreft bbp-groei en werkloosheid

Bbp Nederland in Europees perspectief

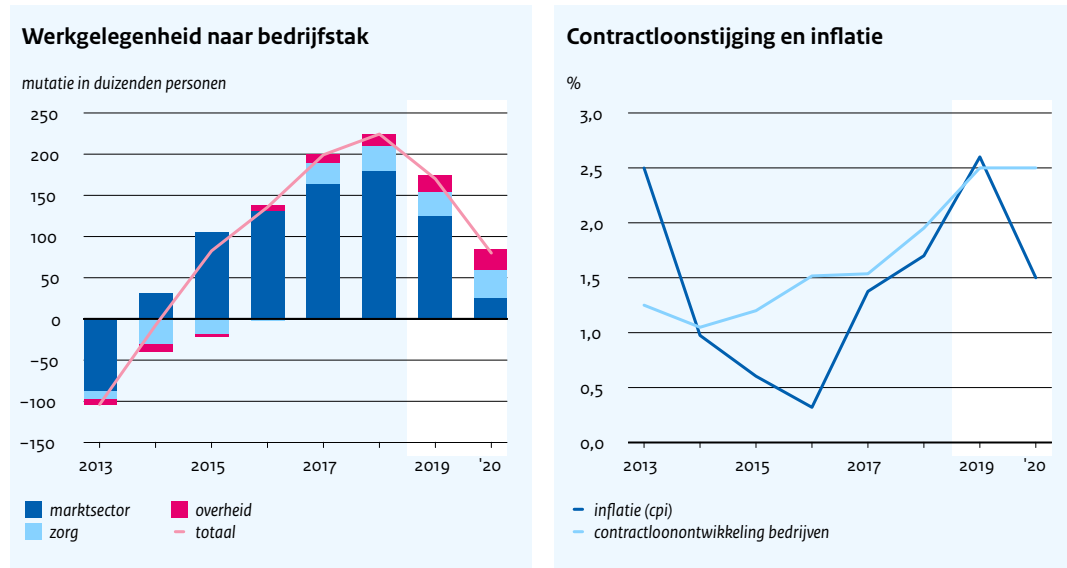

Werkloosheid in Europees perspectief

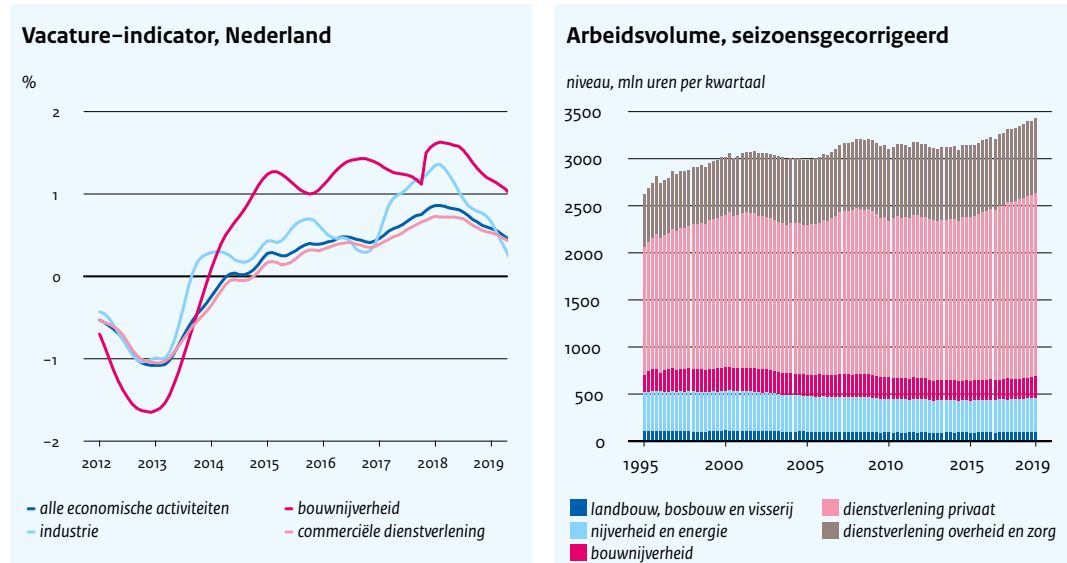
Bron: Europese Commissie (juli 2019, links), OESO (mei 2019, rechts) en CPB ([databestand_link](#))

Vaart uit werkgelegenheid in 2020, lonen stijgen in 2020 meer dan inflatie

Bron: CBS en CPB ([databestand.link](#))

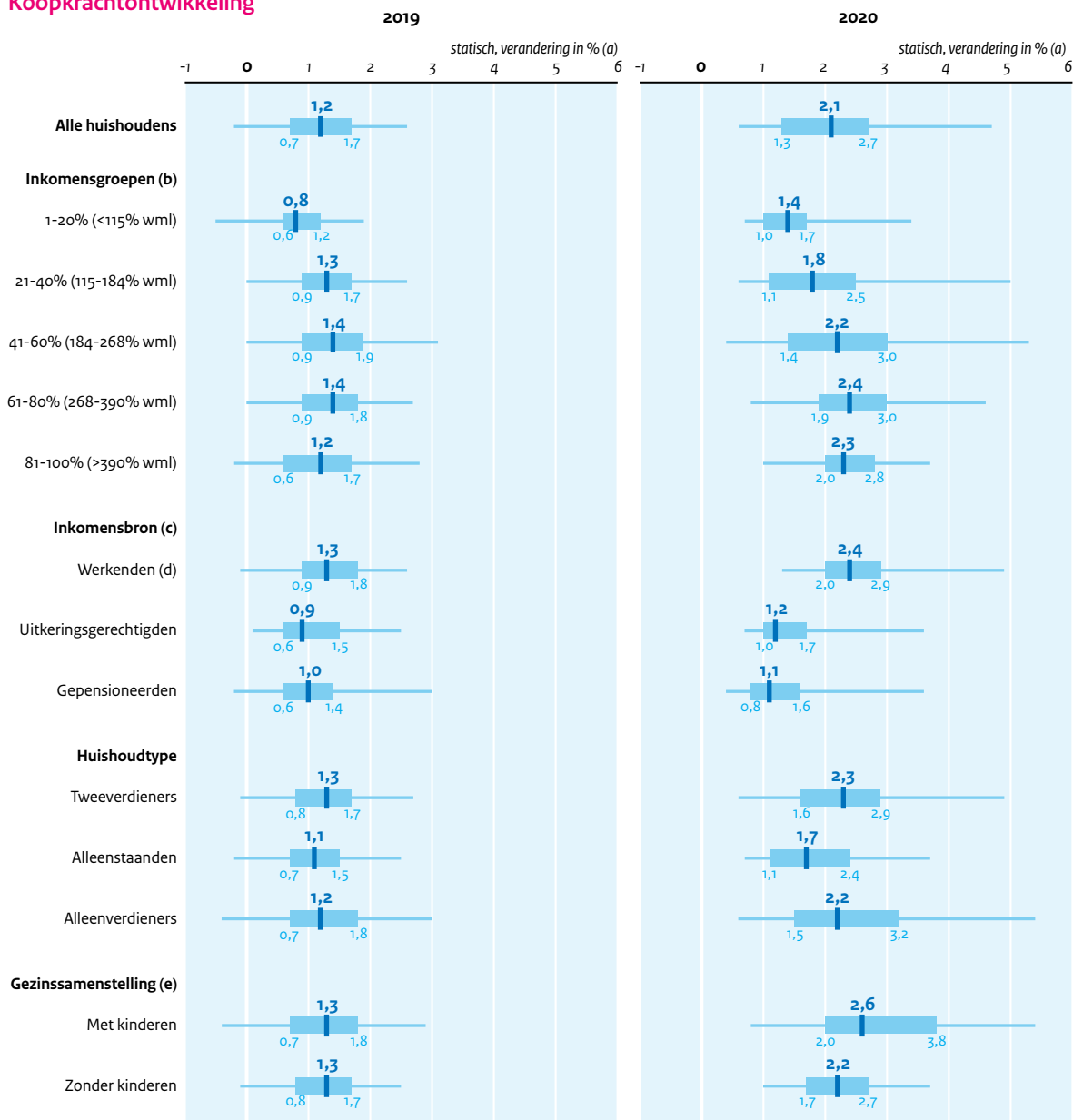
Krapte op de arbeidsmarkt blijft hoog; dienstverlening is de werkgelegenheidsmotor van Nederland

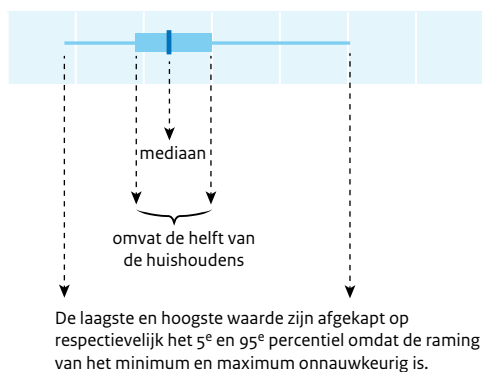
De vacature-indicator geeft een indicatie van de richting waarin de vacatures zich naar verwachting van ondernemers zullen ontwikkelen.

Bron: CBS ([databestand.link](#))

Koopkrachtontwikkeling

Hoe af te lezen?

Bron: CPB ([databestand, link](#))

Een mediaan is de middelste waarde van een verdeling van cijfers, geordend van laag naar hoog. Een mediane koopkrachtontwikkeling van 1,3% voor alle huishoudens betekent dat de helft van de huishoudens een koopkrachtontwikkeling van 1,3% of lager heeft, en de andere helft 1,3% of hoger. Voor de helft van de huishoudens valt de koopkrachtontwikkeling binnen het blauwe balkje, met een kwart boven en een kwart onder de mediaan. De andere helft van de huishoudens heeft een koopkrachtontwikkeling die hier buiten valt. De staarten van de boxplot laten de laagste en hoogste koopkrachtontwikkeling zien.

- (a) exclusief incidentele inkomensveranderingen.
- (b) Bruto inkomen uit arbeid of uitkering op huishoudniveau; het bruto minimumloon (wml) is in 2019 ongeveer 21.070 euro. De inkomensgroepen zijn verdeeld in vijf groepen van gelijke grootte in oplopende volgorde van inkomen, ieder 20% van alle huishoudens.
- (c) De indeling naar inkomensbron is op basis van de hoogste inkomensbron op huishoudniveau, waarbij een huishouden waarvan hoofd of partner winst-inkomen heeft, bij werkenden wordt ingedeeld. Huishoudens met vroegpensioen of studiefinanciering als hoogste inkomensbron zijn uitgezonderd.
- (d) Bij werkenden wordt geen rekening gehouden met incidentele verandering van het loon, zoals het ontvangen of wegvallen van bonussen.
- (e) De indeling naar gezinsamenstelling is op basis van de aanwezigheid van kinderen tot achttien jaar en is exclusief huishoudens van gepensioneerden.